

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

SØRLANDSCHIPS AS AVD KRISTIANSAND
Postboks 1542 Vika
0117 Oslo

Arendal / Kristiansand, 5. desember 2018

Deres ref.:
Eivind Jokumsen (teknisk sjef)

Vår ref.(bes oppgitt ved svar):
2018/10679
Saksbehandler:
Ildikó Nordensvan

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Sørlandschips AS Kontrollnummer: 2018.101.I.FMAV

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Eivind Jokumsen (teknisk sjef)

Fra Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder:
Ildikó Nordensvan

Andre deltagere fra virksomheten:
Kjartan Rønvik (fabrikk- og
produksjonssjef)
Roar Wæhre (ansv.prod.nøtter)
Cecilie D. Arntsen (verneombud)

*Andre deltagere fra Fylkesmannen i Aust-
og Vest-Agder:*
Cecilie Haraldstad Moen

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Sørlandschips AS den 13. november 2018. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder avdekket 3 avvik og ga ingen anmerkning under inspeksjonen.

Avvik:

- Virksomhetens utslippskontroll er mangelfull.
- Virksomheten kunne ikke dokumentere at substitusjon er gjennomført.
- Virksomheten har mangelfulle rutiner for håndtering av farlig avfall.

Anmerkninger:

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

5. desember 2018	Ildikó Nordensvan	Veronica Skjævestad
dato	kontrollør	faggruppeleder
	Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	

Kopi av rapporten sendes til:

- Søgne kommune
- Songdalen kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: SØRLANDSCHIPS AS AVD KRISTIANSAND	
Organisasjonsnr.: 972221317	Eies av: 990379491
Bransjenr. (NACE-kode): 10.310 - Bearbeiding og konservering av poteter	

Kontrollert enhet

Navn: Sørlandschips AS	Anleggsnr.: 1001.0200.02
Kommune: Kristiansand	Fylke: Vest-Agder
Anleggsaktivitet: Næringsmiddelindustri, unntatt	
Tillatelse gitt:	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Fylkesmannens aksjon for næringsmiddelindustri.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Prosess og renseutstyr
- Avfall
- Utslipp til luft
- Kjemikalier

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Sørlandschips AS plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Sørlandschips AS innen 31. januar 2019 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere sender svarbrevet eller e-post (fmavpost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder v/Ildikó Nordensvan.

4. Pålegg om undersøkelser

Fylkesmannen viser til kommunikasjon og muntlig varsel om kartlegging av utslipp ved tilsynet. Sørlandschips AS må foreta følgende undersøkelser innen 28. mars 2019 (jf. *forurensningsloven § 51*):

Fylkesmannen pålegger Sørlandschips om å planlegge og gjennomføre et prøvetakingsprogram for å dokumentere avløpsmengden (prosessavløpsvann) ut fra anlegget pr. døgn og pr. år og hva avløpsvannet inneholder.

Målingene må som et minimum omfatte følgende parameter:

- Mengde
- temperatur
- pH
- organisk materiale (KOF og BOF)
- suspendert stoff
- total fosfor
- fett

Rapport fra prøvetaking må inkludere bedriftens vurderinger av utslippet og vurdering av påvirkning på kommunalt nett/renseanlegg.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder senest tre uker etter mottakelsen av dette brevet.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes, jf. forvaltningsloven § 42.

5. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 7. november 2018. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Sørlandschips AS bli ilagt et gebyr på kr 17 200,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

6. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomhetens utslippskontroll er mangelfull.

Avvik fra:

Lov om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven) § 7
Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 annet ledd pkt. 7

Kommentarer:

Avløpsvann fra næringsmiddelindustri inneholder næringsstoffer, organisk materiale og kjemikalier som er brukt ved vasking og desinfeksjon. Dersom avløpsvannet ikke er rensert tilfredsstillende kan utslipp medføre forurensning. Utslipp av fett, organisk materiale og kjemikalier kan også ha negativ påvirkning på renseseffekten i kommunalt rensesanlegg.

Virksomheter har ansvar for å kartlegge og ha oversikt over utslipp og dokumentere at utslipp ikke medfører fare forurensning, jf. forurensningsloven § 7 og internkontrollforskriften § 5 annet ledd pkt. 7

Sørlandschip har en relativt stor produksjon. Bedriften har slamavskillere og rensesanlegg for fett. Det foreligger også gode tømmerutiner for slam- og fettavskiller. Det er daglig rengjøring ved virksomheten inkludert omfattende vasking ved ukeslutt. Daglig produksjon innebærer også potetvask. Utslippet (prosessavløpsvann) går til kommunalt rensesanlegg ved Høllen. Det fremkom ved tilsynet at Sørlandschips ikke har kartlagt hva utslippsvann inneholder.

Sørlandschips har ikke utslippstillatelse etter forurensningsloven fra Fylkesmannen. Vi har i etterkant av tilsynet mottatt e-post hvor det fremkommer at Songdalen godkjenner renseløsningene ved Sørlandschips. Kommunen har imidlertid ikke stilt krav om måling av utslippsvann fra bedriften.

Sørlandschips kunne ikke fremvise måleprogram og prøvetaking av avløpsvann. Selv om det er regelmessig tømning av slam- og fettavskiller er det nødvendig å dokumentere at rensaneanlegg fungerer hensiktsmessig. Dette innebærer også at interkontrollen må omfatte skriftlige rutiner for drift og vedlikehold av slamavskilleren og fettavskilleren. Utforming, dimensjonering, styring og vedlikehold er avgjørende for at rensing skal fungere godt og gi ønsket renseseffekt.

Ved tilsynet viste vi til veileder til måleprogram, Industrielle måleprogram (M-6/2013), som kan lastes ned fra Miljødirektoratets hjemmeside (under publikasjon). Her er det beskrevet detaljert hva et måleprogram skal omfatte, f.eks.:

- beskrivelse av ansvarsforholdene
- beskrivelse av utslippskontrollen
- beskrivelse av måle- og prøvetakingsprinsipper
- beskrivelse av beregningsmetoder og kvalitetssikring av utslippstall
- vurdering av analyseresultater mm.

I tillegg er det viktig at bedriften legger stor vekt på riktig prøvetaking som gir representative prøver.

Avvik 2

Virksomheten kunne ikke dokumentere at substitusjon er gjennomført.

Avvik fra:

Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 3 a substitusjonsplikt

Kommentarer:

Virksomheter har plikt til å vurdere og siden bytte ut helse- og miljøfarlige kjemikalier med mindre farlige alternativer, dersom dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Dette skal dokumenteres skriftlig. Denne dokumentasjonen bør være en del av internkontrollsystemet.

Sørlandschips har substituert kjemikalier i praksis, men dette kunne ikke dokumenteres ved tilsynet.

Avvik 3

Virksomheten har mangelfulle rutiner for håndtering av farlig avfall.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 annet ledd pkt. 7

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) 11-8 Leveringsplikt

Kommentarer:

For å sikre forsvarlig håndtering av farlig avfall må interkontrollen omfatte skriftlige rutiner for avfallshåndtering. Farlig avfall skal leveres minst en gang årlig dersom avfallsmengde overstiger 1 kg. Ved levering skal avfallet deklarerer i avfallsdeklarering.no. Det er krav om skriftlige rutiner for identifisering, oppbevaring, merking, levering og deklarerer av farlig avfall.

Sørlandschips har instruksjer for avfallshåndtering, men disse omtaler ikke om håndtering av farlig avfall. Sørlandschips leverte farlig avfall i oktober 2016 og i juni 2018 og kunne ikke dokumentere at de leverer farlig avfall minst 1 gang pr. år.

8. Anmerkninger

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

9. Andre forhold

Om påslipp og forurensningsmyndighet

Næringsmiddelindustri som kan medføre fare for forurensning trenger tillatelse etter forurensningsloven § 11 og Fylkesmannen er forurensningsmyndighet. Påslipp til offentlig avløpsnett kan imidlertid reguleres gjennom påslippstillatelse eller forskrift og kommunen har myndighet kapittel 15 A i forurensningsforskriften.

Kommunen blir kun forurensningsmyndighet for påslippskrav satt innenfor rammene i § 15-A. Ved fastsettelse av påslippskrav, gjelder de alminnelige krav til saksbehandling i forvaltningsloven for kommunen, blant annet krav til begrunnelse, jf. forvaltningsloven § 24 og forhåndsvarsling, jf. forvaltningsloven § 16.

Kommunen blir ikke forurensningsmyndighet for annen type forurensning fra virksomheten. Forurensningsmyndigheten for virksomhet som trenger tillatelse etter forurensningsloven er lagt til Fylkesmannen. Fylkesmannen vil derfor vurdere behov for tillatelse etter forurensningsloven når prøvetaking av prosessavløpsvann er gjennomført. Bedriftens vurderinger av utslippet, basert på resultatene fra vannprøvene, vil bl.a. ligge til grunn for vår vurdering, jf. pålegg om undersøkelse og avvik 1.

10. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) §§ 3 og 3a
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Oversikt over ledningssystem

- Dokumentasjon på fettavskiller
- Internkontrollsystem inkludert avviksregistrering

Følgende dokumentasjon ble ettersendt i etterkant av tilsynet:

- Prosedyre for håndtering av avfall og farlig avfall
- Avfallsmottaker
- Songdalen kommune sin godkjenning av fettavskiller
- Prosedyre for tømning av fettavskiller og slamavskiller
- Miljørisikovurdering
- Målsetning

11. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) §§ 3 og 3a)
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)